

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.) SSA Katarzyna Wołoszczak
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **E. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..**

o spłatę emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 19 lipca 2013 r. sygn. akt VIII U 2135/13

- 1. umarza postępowanie apelacyjne co do wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r. oraz odsetek do dnia 19 lutego 2014r.;**
- 2. w pozostałym zakresie oddala apelację.**

SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
--------------------------	-----------------------	--------------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.03.2013r. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14.06.1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2013r. poz. 267), odmówił E. M. uchylenia decyzji z dnia 5.10.2011r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesiła, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r. o zmianie

ustawy o finansach i publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) prawo do emerytury za okres od dnia 1.10.2011r. do dnia 21.11.2012r..

Odwołanie od tej decyzji złożyła E. M. w terminie i formie prawem przewidzianym, domagając się jej zmiany i wypłaty zawieszony emerytury za okres od dnia 1.10.2011r. do 22.11.2012r. wraz z odsetkami. Uzasadniając odwołanie, E. M. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. w sprawie K 2/12 stwierdziła, że Trybunał wydając przychylny wyrok dla osób starszych podtrzymujących swoją aktywność zawodową, nie miał na celu obniżenia dochodu tym osobom.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19 lipca 2013r. (sygn. akt: VIII U 2135/13) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchylił decyzję z dnia 5 października 2011 roku w części w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku i podjął wypłatę emerytury odwołującej E. M. za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku wraz z odsetkami za okres od dnia 26 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania.

E. M. (ur. (...)) nabyła prawo do emerytury w dniu 1.03.2009r. Termin płatności świadczenia ustalono na 25 - ego każdego miesiąca.

Decyzją z dnia 5.10.2011r. pozwany przyznał odwołującej zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009r. nr 153, późn. 1227) emeryturę poczynając od dnia 6.09.2011r. tj. od osiągnięcia przez E. M. wieku emerytalnego. Pozwany nie podjął wypłaty emerytury ustalonej tą decyzją, ponieważ jej wysokość była mniej korzystna od dotychczas pobieranego świadczenia. Dodatkowo organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia poczynając od dnia 1.10.2011 r. z uwagi na fakt kontynuowania przez odwołującą zatrudnienia w (...) w G. na stanowisku (...) inspektora (...)

Dnia 26.11.2012r. odwołująca złożyła wniosek o odwieszenie emerytury w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. oraz zawieszenie kwoty bazowej ze względu na osiągnięty przychód, a także domagała się zwrotu zaległych świadczeń od dnia 1.10.2011 r..

W dniu 8.12.2012r. odwołująca złożyła kolejny wniosek o podjęcie emerytury w pełnej wysokości oraz o wypłatę zaległych świadczeń od momentu ich zawieszenia wraz z ustawowymi odsetkami.

Pozwany wraz z dniem 22.11.2012r. (tj. dzień następny po dniu opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. w sprawie K 2/12) podjął wypłatę zawieszony świadczenia emerytalnego, ustalając termin płatności świadczenia na 6 dzień każdego miesiąca.

Sporną decyzją z dnia 27.03.2013r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. M. uchylenia decyzji z dnia 5.10.2011 r. w części w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od dnia 1.10.2011r. do dnia 21.11.2012r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy wydał zaskarżony wyrok.

Sąd Okręgowy podkreślał, że ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., w tym odwołującej, była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane.

Z mocy art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) przepis art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS znajdował zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem jego wejścia w życie - poczynając od

dnia 1 października 2011 r., dlatego też od tej daty organ rentowy wstrzymał skarżącej wypłatę emerytury. Tym samym od tej daty E. M. zachowała prawo do wypłaty emerytury.

Z uwagi na fakt, że odwołująca od 22.11.2012r. miała wypłacane świadczenie Sąd na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchylił decyzję z 5.10.2011r. w części w jakiej decyzja ta zawieszła prawo do emerytury E. M. za okres od 1.10.2011r. do 21.11.2012r. i podjął wypłatę tej emerytury za ten okres.

Z uwagi na fakt, że odwołująca zgłosiła również żądanie odsetek, było ono również przedmiotem niniejszej sprawy. Pozwany nie przyznał odsetek, ponieważ kwestionował zasadność roszczenia głównego.

Odnośnie żądania odsetek Sąd Okręgowy wskazywał, że zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z 13.10. 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższe, a w szczególności ostatnie zdanie w/w przepisu wskazuje na fakt, że na pewno do daty opublikowania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, która miała miejsce w Dzienniku Ustaw w dniu 22.11.2012r. pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nie wypłacenie świadczenia. Działał bowiem w ramach ustanowionych przez ustawodawcę przepisów, którymi był związany. Dopiero wyrok Trybunału Konstytucyjnego uznający daną normę za niezgodną z Konstytucją winien wywołać odpowiednie działanie ze strony pozwanego. Od tego bowiem momentu pozwany wiedział, że stosowane przez niego przepisy były niekonstytucyjne. Nie można jednak nie wziąć pod uwagę faktu, że z uwagi na obowiązujące przepisy pozwany nie miał możliwości wydania z urzędu decyzji dotyczącej spłaty świadczenia. Zgodnie z art. 147 kpa w zw. z art. 145a kpa wznowienie postępowania w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja następuje tylko na żądanie strony. Dopiero więc data wniosku o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie, złożonego przez odwołującą umożliwia i uzasadnia podjęcie przez pozwanego określonych działań.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120 (zastrzeżenia nie mają zastosowania w sprawie)

Zgodnie z cyt. art. 118 ust.5 wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Dz.U.1999.12.104) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. Okres opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.(§2 ust. 2 i 4 cyt. rozporządzenia).

Przenosząc powyższe uregulowania na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zważył, że 30 dniowy termin na wydanie decyzji rozpoczął swój bieg w dniu 27.11.2012 r. (tj. dzień następny po złożeniu przez odwołującą wniosku

o wznowienie postępowania i spłatę zaległych świadczeń), zakończył zaś w dniu 27.12.2012 r. Natomiast najbliższy termin płatności świadczenia po w/w dacie przypada na dzień 25.01.2013 r., a zatem odsetki należne odwołującej przysługują od dnia następnego. Z tych względów w zakresie odsetek Sąd I instancji przyznał je za okres od dnia 26.01.2013r. do dnia zapłaty.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego, art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2009 Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12) oraz art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. 2009 Nr 205 póź. 1585 z późn.zm.), z uwagi na zmianę zaskarżonej decyzji z dnia 27 marca 2013 r. w ten sposób, że uchyła się decyzję z dnia 5 października 2011 r. w części w jakiej ta decyzja zawiesza prawo do emerytury od 1 października 2011 do 21 listopada 2012 r. i podejmuje wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. wraz z odsetkami poczynszymi od dnia 26 stycznia 2013 r.

Wskazując na powyższą podstawę apelacji organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Strona przeciwna nie złożyła odpowiedzi na apelację.

Organ rentowy pismem z 11 marca 2014 roku cofnął apelację w części zaskarżającej prawo do świadczenia i jego wypłaty od dnia 1.10.2011r. do 21.11.2012r..Odnośnie zarzutu zapłaty odsetek pozwany wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji w zakresie końcowej daty przyznania odsetek i zasądzenie ich nie do dnia zapłaty świadczenia, a do dnia 19 lutego 2014r..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny stwierdza, że zarzuty apelacji w części dotyczącej odsetek są bezzasadne, a zatem należało ją oddalić. W pozostałym zakresie wobec cofnięcia apelacji postępowanie apelacyjne należało umorzyć.

Na wstępie zaznaczyć należało, że skarżący nie zawarł w apelacji jakiegokolwiek argumentacji na rzecz prezentowanego stanowiska, zgodnie z którym, odsetki po 19 lutego 2014 roku zasądzone zostały jako nienależne.

Zważywszy na okoliczność, iż 19 lutego 2014 roku weszła w życie ustawa z 13 grudnia 2013 roku o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku (dalej również „ustawa”), Sąd Apelacyjny przyjął, iż organ rentowy w jej przepisach poszukiwał uzasadnienia dla swoich racji.

Kwestia odsetek od zawieszonoego świadczenia emerytalnego została w ustawie uregulowana w art. 8 ust. 1, zgodnie z którym emeryci, w przypadku których wypłata zawieszonoego emerytury została ustalona na podstawie prawomocnego wyroku sądu, w którym sąd nie orzekł o odsetkach albo roszczenie o odsetki zostało oddalone, mogą złożyć wniosek o wypłatę odsetek od zasądzonoego kwoty:

- 1) do dnia wypłaty - w przypadku gdy wypłata zawieszonoego emerytury nastąpiła przed dniem wejścia ustawy w życie;
- 2) do dnia wejścia ustawy w życie - w przypadku gdy wypłata zawieszonoego emerytury nastąpiła po dniu wejścia ustawy w życie.

Nawet pobieżna analiza treści cyt. przepisu pozwala na stwierdzenie, że nie znajduje on zastosowania w niniejszej sprawie.

Przede wszystkim, przepis ten wskazuje na uprawnienie podmiotowe grupy emerytów do wystąpienia z określonym wnioskiem i to do organu rentowego, w ściśle określonych przypadkach.

I tak, pierwszym z warunków realizacji przysługującego emerytom uprawnienia jest prawomocność orzeczenia w którym sąd nie orzekł o odsetkach albo roszczenie o odsetki zostało oddalone. Truizmem będzie stwierdzenie, że

Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację organu rentowego w zakresie odsetek, dokonywał oceny nieprawomocnego w tej części orzeczenia Sądu I instancji. Innymi słowy, już sama ta okoliczność wyłącza możliwość zastosowania art. 8 ustawy w niniejszej sprawie.

Ponadto apelujący zdaje się nie dostrzegać, że zwrot, którym posłużył się ustawodawca w art. 8 ust. 1 tak w punkcie 1 jak i w punkcie 2 „w przypadku gdy wypłata zawieszony emerytury nastąpiła”, dotyczy świadczenia spornego, tj. będącego przedmiotem postępowania sądowego i którego wypłata nastąpiła w oparciu o prawomocny wyrok sądu. W niniejszej sprawie wypłata „zawieszony emerytury” na rzecz E. M. dopiero nastąpi.

Reasumując, rozstrzygając o odsetkach należnych odwołującej Sąd I instancji prawidłowo zastosował art. 85 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych a także rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu, lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń. Uregulowania te mają zastosowanie bezpośrednio, i nie ma podstaw aby stosować je jedynie odpowiednio, poprzez odesłanie z ustawy z 13 grudnia 2013 roku o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku, z ograniczeniami wynikającymi z jej art. 8 ust. 1. Ustawa ta w ogóle nie znajdowała zastosowania w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w zakresie żądania zmiany zaskarżonego wyroku poprzez określenie daty końcowej prawa do odsetek na dzień 19 lutego 2014r. jako bezzasadną.

Wobec cofnięcia apelacji w pozostałym zakresie postępowanie apelacyjne w tej części należało umorzyć.

Zgodnie z treścią art. 469 k.p.c. Sąd uzna zawarcie ugody, cofnięcie pozwu, sprzeciwu lub środka odwoławczego oraz zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia za niedopuszczalne także wówczas, gdyby czynność ta naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego.

Przepis art. 469 k.p.c. nakłada na sąd obowiązek ustalenia skutków cofnięcia środka odwoławczego (w tym apelacji) dla sytuacji prawnej pracownika lub ubezpieczonego i nakazuje uznać tę czynność za niedopuszczalną w razie, gdyby naruszała słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego. Uznanie cofnięcia apelacji za niedopuszczalne powinno z kolei prowadzić do odmowy umorzenia postępowania apelacyjnego i rozpoznania sprawy w granicach apelacji.

Niniejsza sprawa jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, do której stosuje się przede wszystkim przepisy odrębne o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Użycie w art. 469 k.p.c. słowa "także" oznacza, że poza wymienioną w nim przesłanką dopuszczalności cofnięcia środka zaskarżenia, jaką jest "słuszny interes pracownika lub ubezpieczonego", są jeszcze inne, które należy uwzględnić, a których trzeba poszukiwać w innych przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Rozumowanie to prowadzi do art. 391 § 1 k.p.c. a jego zastosowanie - do przepisów o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, czyli do przepisów o postępowaniu rozpoznawczym. Znajdujący się wśród nich art. 203 § 4 k.p.c. stanowi, że sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa. Wprawdzie art. 203 § 4 k.p.c. nie przewiduje takiej czynności, jak cofnięcie środka odwoławczego, lecz art. 391 § 1 k.p.c., odsyłając do innych przepisów dla siebie nieswoistych, stanowi o ich odpowiednim stosowaniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w rozpoznawanej sprawie cofnięcie apelacji nie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego, nie zmierza także do obejścia prawa a nadto nie narusza słusznego interesu ubezpieczonych.

W tym stanie rzeczy sąd odwoławczy na podstawie art. 391 § 2 k.p.c. umorzył postępowanie apelacyjne co do wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r. oraz odsetek do dnia 19 lutego 2014r. (pkt. 1 wyroku).

SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
--------------------------	-----------------------	---